

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการป่าชุมชนและการใช้ประโยชน์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาป่าชุมชนเขาวง ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวชี้วัดผลสำเร็จด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชน ตลอดจนเพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการป่าชุมชนของกรมป่าไม้ในอนาคต โดยมีขอบเขตการศึกษาเฉพาะชุมชน 5 หมู่บ้าน ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนอย่างเป็นทางการ ทำการศึกษาระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2551 ในประเด็นผลสำเร็จในการจัดการป่าชุมชนในด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาพบว่า ป่าชุมชนเขาวง ตั้งอยู่ในท้องที่หมู่บ้านท่าโป่ง หมู่ 4 บ้านโนนม่วง หมู่ 8 บ้านวังน้ำเขียว หมู่ 10 บ้านวังอุดม หมู่ 13 และบ้านโป่งนคร หมู่ 17 ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ประมาณ 6,250 ไร่ เป็นป่าชุมชนแบบดั้งเดิม สภาพเป็นป่าเต็งรัง มีพันธุ์ไม้เต็ง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้รัง ไม้ประดู่ แดง ยอป่า และมะค่าเค็ด พบว่ามีการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนในด้าน ไม้ก่อสร้าง พืชอาหาร ของป่า ไม้ฟืน ถ่าน และพืชสมุนไพร

การบริหารจัดการป่าชุมชนเขาวง มีคณะกรรมการป่าชุมชนจากทั้ง 5 หมู่บ้าน เป็นผู้บริหารจัดการโดยอาศัยกฎข้อบังคับป่าชุมชนเขาวง ซึ่งได้รับการประกาศโดยสภาตำบลวังตะเฒ่า เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ และมีหน่วยงานหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและท้องถิ่นในการสนับสนุน ได้แก่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ส่วนแยก 1 อุทยานแห่งชาติไทรทอง สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 8 (นครราชสีมา) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7 (นครราชสีมา) อำเภอหนองบัวระเหว องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเฒ่า และองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เป็นต้น

จากการศึกษากำล้างการผลิตพืชอาหาร พบว่า ชุมชนเขาวงได้อาศัยพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติจากป่าชุมชนเขาวงอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีการเก็บหาพืชอาหารเพื่อนำมาบริโภคจำนวนมาก ชนิดที่พบว่ามี การเก็บหาเพื่อนำมาจำหน่ายอย่างกว้างขวาง ได้แก่ ผักหวานป่า กระบุงหน่อไผ่ หน่อไม้รวก หน่อไม้กินได้ ผักอินทูน สมอไทย มะขามป้อม ตะคร้อ ลำควนป่า มะไฟป่า คอแลน กระเจียวแดง เห็ดไผ่ เห็ดลม และเห็ดกินได้อีกหลายชนิด มีปริมาณการเก็บหาทั้งปี ประมาณ 103,359 กิโลกรัม มีมูลค่ารวมประมาณ 3,511,070 บาท/ปี

คำหลัก : การจัดการป่าชุมชนเขาวง แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กำล้างผลิตพืชอาหาร